

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра акушерства і хірургії

«Затверджую»
Завідувач кафедри
(Краєвський А.Й.)

« 23 » 06 _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ПП.10 Оперативна хірургія з топографічною анатомією

Спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»

Освітня програма: «Ветеринарна медицина»

Факультет: Ветеринарної медицини

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з **Оперативної хірургії з топографічною анатомією** для студентів за спеціальністю **211 «Ветеринарна медицина»**.

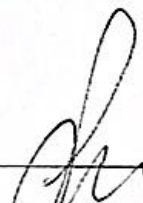
Розробник:

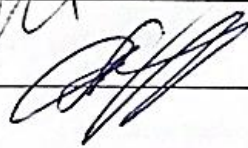
кандидат ветеринарних наук, доцент (Чекан О.М.)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри акушерства та хірургії.

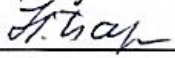
Протокол від "22" 06 2020 року № 17
Завідувач кафедри (Краєвський А.Й.)

Погоджено:

Гарант освітньої програми (Л.Г. Улько)

Декан факультету (О.Л. Нечипоренко)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

 (Т. Варач)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 06.07. 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 21 «Ветеринарна медицина»	Нормативна
Модулів – 2		Рік підготовки: 2020-2021
Змістових модулів: 4		Курс
		3
		Семестр
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: 211 - «Ветеринарна медицина»	5й
		Лекції
		14 год.
		Практичні, семінарські
		-
		Лабораторні
		16 год.
		Самостійна робота
		30 год.
		Індивідуальні завдання:
	-	
	Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента - 4,2	ОС: магістр	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 50 / 50 (30/30).

Робоча навчальна програма, складена на основі програми навчальної дисципліни «Оперативна хірургія з топографічною анатомією» підготовки бакалаврів спеціальності 211 – «Ветеринарна медицина», знаходиться на апробації.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування системи спеціальних теоретичних знань і практичних навичок з проведення хірургічних операцій у тварин.

Завдання: вивчення теоретичних основ і технічних навичок хірургічного оперування тварин з урахуванням анатомо-топографічних особливостей ділянок тіла.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати :

топографічні особливості та техніку проведення операцій в ділянці голови, на потилиці та холці, операцій на вентральній ділянці шиї, в ділянці грудей, операцій в ділянці живота, операцій на кишках, оперативне лікування гриж, топографічні особливості і техніку кастрації самців (жеребців, бугаїв, кнурів), операцій на яєчниках та матці, оварієктомії свинок, операцій на статевому члені та крайній плоті, операцій в ділянці чоловічої промежини, операцій на сечостатевих органах, оперативної підготовки пробників, операцій на кінцівках, операцій на вимені та дійках.

уміти:

виконувати операції на голові, трахеопункцію, трахеотомію, езофаготомію, плевроцентез, аортопункцію, лапароцентез, лапароцентез, руменоцентез, руменотомію, ентеротомію, герніотомію, кастрацію самців, оварієктомію самок, видаляти пухлини на статевому члені, проводити операції при вивороті препуцію, при фімозі та парафімозі, ампутацію статевого члену, виконувати уретротомію, підготовку бугаїв-пробників, екзартикуляцію III

фаланги та ампутацію пальця, ушивання ран дійок.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Операції на голові, шиї, в ділянці грудей та живота.

Змістовий модуль 1. Операції на голові, шиї, в ділянці грудей.

Тема 1. Операції на голові. Особливості оперативних втручань у ділянці голови. Операції в ділянці носа і на додаткових пазухах носової порожнини. Операції на рогах. Анатомотопографічні дані ділянки очей. Операції в разі завороту й вивороту повік. Ампутація третьої повіки. Пункція орбітального венозного синуса у свиней. Енуклеація очного яблука. Техніка виконання ампутації вушної раковини, розрізання стінки зовнішнього слухового проходу, пластичної корекції постави вушної раковини в собак. Техніка виконання пункції субарахноїдального простору. Операції на зубах. Черепно-мозкові операції. Операції в ділянці зовнішнього вуха у собак. Операції на протоці привушної слинної залози, слинних залозах. Операції на повітряноному міхурі. Операції в ділянці потилиці.

Тема 2. Операції на вентральній ділянках шиї, холки та грудної стінки. Анатомотопографічні дані вентральної ділянки шиї. Інтратрахеальні ін'єкції. Ларинготомія. Трахеотомія. Інтракаротидні ін'єкції Перев'язування сонної артерії. Операції в разі дивертикула стравоходу. Резекція яремної вени. Пункція і розтин зоба (інглювіотомія) в птахів. Анатомо-топографічні дані холки. Пункція і розтин глибокої бурси холки. Операції в разі ураження потилично-остистої зв'язки. Резекція остистих відростків. Резекція хряща лопатки. Сполучнотканинні простори холки. Рациональні оперативні доступи. Анатомотопографічні дані бокової грудної стінки. Провідникова анестезія нервів бокової грудної стінки. Плеврентез. Підокісна резекція ребра. Принципи торакотомії. пункції передньої порожнистої вени у свиней.

Змістовий модуль 2. Операції в ділянці живота.

Тема 3. Операції на череві та органах черевної порожнини. Анатомотопографічні дані черевної стінки. Провідникова анестезія нервів черевної стінки. Топографічна анатомія органів черевної порожнини та особливості їх іннервації. Лапаротомія: діагностична і лікувальна. Способи лапаротомії вентральної та бокової черевної стінки. Лапароцентез. Прокол рубця, книжки, сичуга. Румінотомія. Абомазотомія. Операція в разі ліво- і правостороннього зміщення сичуга у великої худоби. Прокол сліпої та ободової кишок у коня. Пункція черевної аорти (аортопункція). Спленектомія в собаки. Біопсія печінки у великої рогатої худоби. Ентеротомія і резекція кишечника в дрібних і великих тварин. Пункція шлунка, гастротомія, пілоротомія, резекція печінки, розтин жовчного міхура, холецистектомія, біопсія й розтин нирки, нефректотомія, оперативне лікування інвагінації кишечника у собак і кішок.

Тема 4. Оперативне лікування за зміщення внутрішніх органів. Види зміщення внутрішніх органів. Визначення, будова і класифікація гриж. Операції в разі пупкових гриж і гриж бокової черевної стінки: вправимих, невправимих, защемлених. Операції в разі інтравагінальних, внутрішньочеревних і промежинних

гриж. Застосування алопластичних матеріалів для закриття грижових воріт. Операції в разі пролапсів та евентрацій.

Модуль 2. Операції на сечостатевих органах та кінцівках.

Змістовий модуль 1. Операції на сечостатевих органах.

Тема 5. Операції на препуціальному мішку, статевому члені, в ділянці промежини і на органах тазової порожнини. Підготовка самців-пробників. Анатомотопографічні дані. Провідникова анестезія статевого члена самців. Резекція персистувальної вуздечки статевого члена в бугая. Резекція препуціального мішка при його пролапсі в бугая. Екстирпація новоутворень на статевому члені в бугая. Операція в разі розриву білкової оболонки (гематоми або "перелому") статевого члена в бугая. Ампутація статевого члена в коня. Резекція "манжетки" при парафімозі в коня. Показання для підготовки самців-пробників, фіксація й знеболювання. Методи підготовки самців-пробників. Техніка операції у різних видів самців сільськогосподарських тварин. Операції на молочній залозі. Кесарів розтин. Ампутація матки в суки й кішки. Операції в ділянці промежини. Анатомотопографічні дані. Провідникова анестезія ділянки промежини. Розтин сечостатевого каналу (уретротомія). Утворення штучної нориці сечостатевого каналу (уретростомія). Операції на сечовому міхурі. Анатомотопографічні дані. Пунція і розтин сечового міхура (цистотомія) у великих і дрібних тварин. Операції в ділянці ануса й прямої кишки. Анатомотопографічні дані таза і органів тазової порожнини. Резекція прямої кишки. Операції в разі аномалій розвитку ануса і прямої кишки.

Тема 6. Кастрація самців і самок. Кастрація самців. Мета кастрації. Показання і протипоказання до кастрації. Анатомотопографічні дані. Оптимальний вік тварин для здійснення кастрації. Дослідження і підготовка тварин до кастрації. Фіксація, знеболювання. Організація масової кастрації в умовах господарства. Характеристика хірургічних методів кастрації: кривавий (відкритий і закритий способи) і безкровний (перкутанний). Техніка кастрації різних видів самців. Особливості кастрації крипторхідів. Післякастраційні ускладнення (ранні і пізні), попередження та усунення. Кастрація самок. Мета кастрації. Показання і протипоказання до кастрації самок. Кастрація свинок.

Змістовий модуль 2. Операції на кінцівках.

Тема 7. Операції на кінцівках. Грудна кінцівка. Анатомотопографічні дані грудної кінцівки коня та великої рогатої худоби. Провідникова анестезія нервів грудної кінцівки коней та великої рогатої худоби. Поняття про невректомію. Загальні відомості про будову суглобів, бурс і сухожилкових піхв та про їх пункцію. Екстирпація підшкірної ліктьової бурси у коней і прекарпальної бурси у великої рогатої худоби. Тенотомія і резекція сухожилка глибокого згинача пальця в коня. Екзартикуляція третьої фаланги пальця у великої рогатої худоби. Екстирпація мозолистого потовщення шкіри склепіння міжкопитцьової щілини. Ампутація пальця у великої рогатої худоби. Тазова кінцівка. Анатомотопографічні дані. Рациональні розрізи в сідничній ділянці і ділянці стегна. Провідникова анестезія нервів. Десмотомія медіальної прямої зв'язки колінної чашки. Екстирпація підшкірної п'яткової бурси у коней. Операції в разі шпату. Операції на хвості. Остеосинтез. Ендоскопія й щадні методи хірургічної терапії. Методи остеосинтезу. Методи ендоскопії. Ампутація і резекція крил у курчат, качат, індичат, гусенят.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усьо- го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Операції на голові, шиї, в ділянці грудей та живота.						
Змістовий модуль 1. Операції на голові, шиї, в ділянці грудей.						
Тема 1. Операції на голові.	20	2	-	2	-	4
Тема 2. Операції на вентральній ділянках шиї, холки та грудної стінки.	12	2	-	2	-	6
Разом за змістовим модулем 1	32	4	-	4	-	10
Змістовий модуль 2. Операції в ділянці живота.						
Тема 3. Операції на череві та органах черевної порожнини.	16	2	-	2	-	2
Тема 4. Оперативне лікування за зміщення внутрішніх органів.	8	2	-	2	-	2
Разом за змістовим модулем 2	24	4	-	4	-	4
Усього годин	30	8	-	8	-	14
Модуль 2. Операції на сечостатевих органах та кінцівках.						
Змістовий модуль 1. Операції на сечостатевих органах.						
Тема 5. Операції на препуціальному мішку, статевому члені, в ділянці промежини і на органах тазової порожнини.	24	2	-	2	-	4
Тема 6. Кастрація самців і самок.	14	2	-	2	-	4
Тема 7. Операції на кінцівках.	26		-	2	-	4
Разом за змістовим модулем 2	26	2	-	2	-	4
Усього годин	30	6	-	8	-	16
Загальна кількість годин	60	14	-	16	-	30

5. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1: Операції на голові</p> <p><i>План:</i></p> <p>1. Особливості оперативних втручань у ділянці голови. Загальні анатомо-топографічні дані. Зони шкірної іннервації. Провідникова анестезія основних гілок трійчастого нерва.</p> <p>2. Операції в ділянці носа і на додаткових пазухах носової порожнини. Введення вгамувального кільця бугаям. Ринопластика. Трепанация стінок додаткових пазух носа.</p> <p>3. Операції на рогах. Запобігання росту рогів у телят. Криваві й безкровні методи ампутації рогів у жуйних.</p> <p>4. Анатомотопографічні дані ділянки очей.</p>	2

	<p>5. Операції в разі завороту й вивороту повік. 6. Ампутація третьої повіки. 7. Пункція орбітального венозного синуса у свиней. 8. Енуклеація очного яблука.</p>	
2	<p>Тема 2: Операції на вентральній ділянках шиї, холки та грудної стінки. План: 1. Анатомопографічні дані вентральної ділянки шиї. 2. Інтратрахеальні ін'єкції. 3. Ларинготомія. 4. Трахеотомія. 5. Інтракаротидні ін'єкції 6. Перев'язування сонної артерії. 7. Операції в разі дивертикула стравоходу. 8. Резекція яремної вени. 9. Пункція і розтин зоба (інглювіотомія) в птахів. 10. Анатомо-топографічні дані холки. 11. Пункція і розтин глибокої бурси холки. 12. Операції в разі ураження потилично-остистої зв'язки. 13. Резекція остистих відростків. 14. Резекція хряща лопатки. 15. Анатомопографічні дані бокової грудної стінки. 16. Провідникова анестезія нервів бокової грудної стінки. 17. Плевроцентез. 18. Підокісна резекція ребра. 19. Принципи торакотомії.</p>	2
3	<p>Тема 3: Операції на череві та органах черевної порожнини. План: 1. Анатомопографічні дані черевної стінки. 2. Провідникова анестезія нервів черевної стінки. 3. Топографічна анатомія органів черевної порожнини та особливості їх іннервації. 4. Лапаротомія: діагностична і лікувальна. Способи лапаротомії вентральної та бокової черевної стінки. 5. Лапароцентез. 6. Прокол рубця, книжки, сичуга. 7. Руміотомія. 8. Абомазотомія. 9. Операція в разі ліво- і правостороннього зміщення сичуга у великої худоби. 10. Прокол сліпої та ободової кишок у коня.</p>	2

4	<p>Тема 4: Оперативне лікування за зміщення внутрішніх органів. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види зміщення внутрішніх органів. Визначення, будова і класифікація гриж. 2. Операції в разі пупкових гриж і гриж бокової черевної стінки: вправимих, невправимих, зацемлених. 3. Операції в разі інтравагінальних, внутрішньочеревних і промежинних гриж. 4. Застосування алопластичних матеріалів для закриття грижових воріт. 5. Операції в разі пролапсів та евентрацій. 	2
5	<p>Тема 5: Операції на препуціальному мішку, статевому члені, в ділянці промежини і на органах тазової порожнини. Підготовка самців-пробників. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Анатомотопографічні дані. 2. Провідникова анестезія статевого члена самців. 3. Резекція персистувальної вуздечки статевого члена в бугая. 4. Резекція препуціального мішка при його пролапсі в бугая. 5. Екстирпація новоутворень на статевому члені в бугая. 6. Операція в разі розриву білкової оболонки (гематоми або "перелому") статевого члена в бугая. 7. Ампутація статевого члена в коня. 8. Резекція "манжетки" при парафімозі в коня. 9. Показання для підготовки самців-пробників, фіксація й знеболювання. 10. Методи підготовки самців-пробників. Техніка операції у різних видів самців сільськогосподарських тварин. 11. Операції в ділянці промежини. Анатомотопографічні дані. 12. Провідникова анестезія ділянки промежини. 13. Розтин сечостатевого каналу (уретротомія). 14. Утворення штучної нориці сечостатевого каналу (уретростомія). 15. Операції на сечовому міхурі. Анатомотопографічні дані. 16. Пунція і розтин сечового міхура (цистотомія) у великих і дрібних тварин. 17. Операції в ділянці ануса й прямої кишки. Анатомотопографічні дані таза і органів тазової порожнини. 18. Резекція прямої кишки. 19. Операції в разі аномалій розвитку ануса і прямої кишки. 	2

6	<p>Тема 6: Кастрація самців і самок. План: 1. Мета кастрації. Показання і протипоказання до кастрації. 2. Анатомотопографічні дані. 3. Оптимальний вік тварин для здійснення кастрації. 4. Дослідження і підготовка тварин до кастрації. 5. Фіксація, знеболювання. 6. Організація масової кастрації в умовах господарства. 7. Характеристика хірургічних методів кастрації: кривавий (відкритий і закритий способи) і безкровний (перкутанний). 8. Техніка кастрації різних видів самців. 9. Особливості кастрації крипторхидів. 10. Післякастраційні ускладнення (ранні і пізні), попередження та усунення. 11. Мета кастрації самок. Показання і протипоказання до кастрації. 12. Кастрація свинок. Анатомотопографічні дані. Оптимальний вік тварин для здійснення операції. Організація масових операцій в господарстві. Методи кастрації свинок. Оперативні доступи. Фіксація і знеболювання. Техніка кастрації свинок. Післякастраційні ускладнення, попередження та усунення.</p>	2
7	<p>Тема 7: Операції на кінцівках. План: 1. Грудна кінцівка. Анатомотопографічні дані грудної кінцівки коня та великої рогатої худоби. Зони шкірної іннервації. 2. Провідникова анестезія нервів грудної кінцівки коней та великої рогатої худоби. 3. Поняття про невректомію. Невректомія пальмарних (плантарних) нервів та їх гілок у коней. 4. Загальні відомості про будову суглобів, бурс і сухожилкових піхв та про їх пункцію. 5. Екстирпація підшкірної ліктьової бурси у коней і прекарпальної бурси у великої рогатої худоби. 6. Тенотомія сухожилка глибокого згинача пальця в коня. 7. Резекція сухожилка глибокого згинача пальця в коня. 8. Екзартикуляція третьої фаланги пальця у великої рогатої худоби. 9. Екстирпація мозолистого потовщення шкіри склепіння міжкопитцевої щілини. 10. Ампутація пальця у великої рогатої худоби. 12. Газова кінцівка. Анатомотопографічні дані. Топографія ділянок. Зони шкірної іннервації. Раціональні розрізи в сідничній ділянці і ділянці стегна. 13. Провідникова анестезія нервів. 14. Десмотомія медіальної прямої зв'язки колінної чашки. 15. Екстирпація підшкірної п'яtkової бурси у коней. 16. Операції в разі шпату. 17. Операції на хвості. Анатомотопографічні дані. Ампутація хвоста та її господарське значення у тонкорунному вівчарстві і для профілактики травматизму в разі групового безприв'язного утримання великої рогатої худоби. Техніка ампутації та екзартикуляції хвоста в тварин.</p>	2
Разом:		14

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1: Операції на голові.</p> <p>1. Вивчення загальних анатомопографічних даних: межі, поділ на ділянки, зовнішні орієнтири, топографія основних судин, нервів, слинних протоків.</p> <p>2. Вивчення шкірних зон іннервації.</p> <p>3. Відпрацювання провідникової анестезії основних гілок трійчастого нерва.</p>	2
2	<p>Тема 1: Операції на голові.</p> <p>1. Вивчення техніки виконання ринопластики; трепанації стінок верхньощелепної, лобної та лобнораковинної пазух; кривавих й безкровних методів ампутації рогів у жуйних; запобігання роغوутворенню в телят.</p> <p>2. Вивчення техніки виконання операції в разі завороту й вивороту повік, ампутації третьої повіки, енуклеації очного яблука, пункції орбітального венозного синуса у свиней.</p> <p>3. Розглядання техніки виконання ампутації вушної раковини, розрізання стінки зовнішнього слухового проходу, пластичної корекції постави вушної раковини в собак.</p> <p>4. Розглядання техніки виконання пункції субарахноїдального простору.</p>	2
3	<p>Тема 2: Операції у вентральній ділянці шиї.</p> <p>1. Вивчення анатомопографічних даних.</p> <p>2. Вивчення техніки виконання інтратрахеальних ін'єкцій, трахеотомії, перев'язування й резекції яремної вени, інтракаротидних ін'єкцій, перев'язування сонної артерії, езофаготомії.</p>	2
4	<p>Тема 2: Операції в ділянці грудної стінки.</p> <p>1. Вивчення анатомопографічних даних бокової грудної стінки.</p> <p>2. Вивчення техніки виконання провідникової анестезії нервів бокової грудної стінки.</p> <p>3. Вивчення техніки виконання плевроцентезу, пункції передньої порожнистої вени у свиней, підокісної резекції ребра.</p>	2
5	<p>Тема 3: Операції на череві та органах черевної порожнини.</p> <p>1. Вивчення анатомопографічних даних черевної стінки.</p> <p>2. Вивчення техніки виконання провідникової анестезії нервів черевної стінки.</p> <p>3. Вивчення техніки виконання способів лапаротомії вентральної та бокової черевної стінки.</p> <p>4. Вивчення техніки виконання пункції черева (лапароцентез).</p>	2
6	<p>Тема 3: Операції на череві та органах черевної порожнини.</p> <p>1. Вивчення техніки виконання пункції черевної аорти (аортопункція).</p> <p>2. Вивчення техніки виконання румінотомії.</p> <p>3. Розглядання техніки виконання спленектомії в собаки.</p> <p>4. Розглядання техніки виконання біопсії печінки у великої рогатої худоби.</p> <p>5. Вивчення техніки виконання ентеротомії і резекції кишечника в</p>	2

	дрібних і великих тварин.	
7	Тема 4: Оперативне лікування за зміщення внутрішніх органів. 1. Відпрацювання техніки виконання герніотомії за пупкових гриж і гриж бокової черевної стінки: вправимих, невправимих, защемлених. 2. Відпрацювання техніки виконання герніотомії за інтравагінальних, внутрішньочеревних, промежинних гриж. 3. Вивчення техніки застосування алопластичних матеріалів для закриття гризових воріт.	2
8	Тема 5: Операції на препуціальному мішку і статевому члені. 1. Вивчення анатомотопографічних даних. 2. Відпрацювання техніки виконання провідникової анестезії статевого члена самців. 3. Вивчення техніки виконання резекції персистувальної вуздечки статевого члена в бугая, ампутації статевого члена в коня і пса.	2
Разом:		16

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Операції на голові. 1. Вивчення техніки виконання операції в разі завороту й вивороту повік, ампутації третьої повіки, енуклеації очного яблука, пункції орбітального венозного синуса у свиней. 2. Розглядання техніки виконання ампутації вушної раковини, розрізання стінки зовнішнього слухового проходу, пластичної корекції постави вушної раковини в собак. 3. Розглядання техніки виконання пункції субарахноїдального простору.	2
2	Тема 1. Операції на голові. Загальні анатомотопографічні дані: межі, поділ на ділянки, зовнішні орієнтири, топографія основних судин, нервів, слинних протоків. Шкірні зони іннервації. Провідникова анестезія основних гілок трійчастого нерва у великих і дрібних тварин. Операції в ділянці носа й на придаткових пазухах носової порожнини. Анатомотопографічні дані: межі, кровопостачання, іннервація. Введення вгамувального кільця бугаям. Ринопластика. Трепанация стінок верхньощелепної, лобної та лобнораквинної пазух. Операції на зубах. Анатомотопографічні дані. Зубні інструменти. Вирівнювання зубів. Резекція коронки зуба в коней. Екстракція зубів і вибивання коренів зубів. Черепно-мозкові операції. Анатомотопографічні дані. Топічна діагностика ценуроza в овець і великої рогатої худоби. Оперативне лікування ценурозу овець і великої рогатої худоби.	2

	<p>Операції в ділянці зовнішнього вуха у собак. Анатомопографічні дані. Розрізання стінки зовнішнього слухового проходу. Пластична корекція постави вушної раковини в собак.</p> <p>Операції на протоці привушної слинної залози, слинних залоз. Анатомопографічні дані привушної ділянки. Видалення каменів з протоки привушної залози (стенової протоки). Оперативне лікування слинних норниць. Перев'язування стенового протоку. Екстирпація слинних залоз у собак.</p> <p>Операції на повітряноному міхурі. Анатомопографічні дані. Пункція повітряного міхура. Розтин повітряного міхура.</p> <p>Операції в ділянці потилиці. Анатомопографічні дані. Методи знеболювання потилиці. Пункція субарахноїдального простору. Операції в разі потиличних бурситів.</p>	
3	<p>Тема 2. Операції на вентральній ділянці шиї та холки.</p> <p>Інтратрахеальні ін'єкції. Ларинготомія. Крикодектомія. Екстирпація гортанних кишеньок. Резекція голосової сумки в собаки. Тиреоїдектомія. Операції в разі дивертикула стравоходу. Езофаготомія. Пункція і розтин зоба (інглювіотомія) в птахів. Анатомопографічні дані холки. Сполучнотканинні простори холки. Раціональні оперативні доступи.</p>	2
4	<p>Тема 3: Операції на череві та органах черевної порожнини.</p> <p>Вивчення техніки виконання пункції черевної аорти (аортопункція). Розглядання техніки виконання спленектомії в собаки. Розглядання техніки виконання біопсії печінки у великої рогатої худоби. Вивчення техніки виконання ентеротомії і резекції кишечника в дрібних і великих тварин.</p>	2
5	<p>Тема 3. Операції на череві та органах черевної порожнини.</p> <p>Пункція шлунка в собаки й кішки. Гастротомія в собаки. Пілоротомія в собаки й кішки. Резекція печінки в собаки. Розтин жовчного міхура в собаки й кішки. Холецистектомія в собаки й кішки. Біопсія й розтин нирки в собаки й кішки. Нефректотомія в собаки й кішки. Оперативне лікування інвагінації кишечника в собак і кішок.</p>	2
6	<p>Тема 4. Оперативне лікування за зміщення внутрішніх органів.</p> <p>Операції в разі пролапсів та евентрацій.</p>	2

7	<p>Тема 5. Операції на молочній залозі. Кесарів розтин.</p> <p>Анатомотопографічні дані молочної залози. Провідникова анестезія нервів молочної залози. Знеболювання дійок. Оперативне лікування рани дійки й нориці молочної цистерни. Ампутація дійок вим'я. Ампутація молочної залози в корови, суки й кішки. Оперативне відновлення дійкового каналу. Оперативне лікування в разі звуження й відсутності каналу дійки й молочної цистерни.</p> <p>Показання до кесаревого розтину. Іннервація матки і способи її знеболювання. Техніка операції на стоячих і лежачих тваринах. Особливості техніки операцій у дрібних тварин. Ампутація матки в суки й кішки.</p>	2
8	<p>Тема 5. Операції на препуціальному мішку, статевому члені, в ділянці промежини і на органах тазової порожнини.</p> <p>Ампутація сечостатевого відростка і кінцева уретротомія в барана. Простатектомія у пса. Марсупіалізація у пса. Фіксація статевого члена в ділянці промежини у коня.</p>	2
9	<p>Тема 5: Операції в ділянці промежини й на органах тазової порожнини.</p> <p>1. Вивчення операцій в ділянці промежини. Анатомотопографічні дані. Провідникова анестезія ділянки промежини. Розтин сечостатевого каналу (уретротомія). Утворення штучної нориці сечостатевого каналу (уретростомія).</p> <p>2. Вивчення операцій на сечовому міхурі. Анатомотопографічні дані. Катетеризація сечового міхура. Прокол і розтин сечового міхура (цистотомія) у великих і дрібних тварин.</p> <p>3. Вивчення операцій в ділянці ануса й прямої кишки. Анатомотопографічні дані таза і органів тазової порожнини. Резекція прямої кишки. Операції в разі аномалій розвитку ануса і прямої кишки.</p>	2
10	<p>Тема 6. Кастрація самців.</p> <p>Оптимальний вік тварин для здійснення кастрації. Дослідження і підготовка тварин до кастрації. Організація масової кастрації в умовах господарства. Штучний крипторхізм. Особливості кастрації окремих видів сільськогосподарських тварин. Особливості кастрація крипторхидів. Каплунування півнів, вік і техніка операції.</p>	2
11	<p>Тема 6. Кастрація самок.</p> <p>Мета кастрації. Показання і протипоказання до кастрації самок.</p> <p>Кастрація свинок. Анатомотопографічні дані. Оптимальний вік тварин для здійснення операції. Вивчення методів кастрації свинок. Відпрацювання оперативних доступів. Відпрацювання фіксації й знеболювання. Відпрацювання техніки кастрації свинок. Організація масових операцій в господарстві. Кастрація гермафродитів. Способи гальмування статевої функції в свинок.</p> <p>Оваріектомія корів, кобил, вівцематок, сук і кішок. Анатомотопографічні дані. Фіксація й знеболювання. Оперативні доступи. Значення оваріектомії для поліпшення відгодівлі та</p>	2

	подовження строків лактації. Операції на яєчниках як спосіб відновлення відтворної здатності корів: видалення одного яєчника, часткова резекція яєчників. Методи кастрації корів, кобил, сук і кішок.	
12	Тема 7. Операції на кінцівках. <i>Грудна кінцівка.</i> Ампутація кігтя в кішки. Ампутація та екзартикуляція пальця в собаки. Екзартикуляція грудної кінцівки по плечовому суглобі в собаки.	2
13	Тема 7: Операції на кінцівках. 1. Вивчення операцій на тазовій кінцівці. Анатомотопографічні данні. Міжм'язові жолоби. Провідникова анестезія нервів, пункції суглобів, бурс і сухожилкових піхв. Раціональні розрізи в сідничній ділянці і ділянці стегна. Ампутація кінцівки у дрібних тварин. Ампутація «вовчого пальця» в собаки. 2. Вивчення операцій на хвості. Анатомотопографічні дані. Техніка ампутації та екзартикуляції хвоста в тварин. 3. Ампутація і резекція крил у курчат, качат, індичат, гусенят.	2
14	Тема 7: Osteосинтез. 1. Вивчення методів остеосинтезу. 2. Вивчення техніки виконання остеосинтезу різними методами при переломі кісток у дрібних тварин.	2
15	Тема 7: Ендоскопія й щадні методи хірургічної терапії. 1. Вивчення методів ендоскопії. 2. Вивчення сучасних методів малоінвазивного хірургічного втручання. 3. Розглядання техніки виконання артроскопії та лапароскопії. 4. Розглядання лапароскопічної оваріоектомії в свинок і сук.	2
Разом:		30

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, лекція, робота з книгою (читання, виписування, конспектування, виготовлення опорних конспектів тощо).

1.2. *Наочні*: демонстрація учбових відеофільмів та виконання оперативних втручань на живих тваринах.

1.3. *Практичні*: практична робота (підготовка інструментів, операційного поля і рук хірурга, виконання оперативних втручань, накладання пов'язок), виробничо-практичні методи (виїзди в господарство).

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. *Аналітичний*: вивчення оперативних втручань на окремих органах та ділянках тіла тварин.

2.2. *Методи синтез*: аналіз анамнезу, клінічного дослідження хворої тварини.

2.3. **Індуктивний метод:** вивчення топографії органів, визначення оптимального оперативного доступу і виконання оперативного прийому.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. **Частково-пошуковий (евристичний):** за завданням викладача пошук даних в Інтернеті, літературних джерелах.

3.2. **Репродуктивний:** застосування вивченого теоретичного матеріалу на практиці.

3.3. **Пояснювально-демонстративний:** пояснення незрозумілих питань з демонстрацією, таблиць, схем, фото та відеоматеріалу. Демонстрація оперативних методів на живих тваринах.

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання (мультимедійні лекції), заняття на виробництві, самооцінка знань, імітаційні методи навчання - виконання ситуаційних завдань використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій, перегляд відеоматеріалу за темою під час читання лекцій і практичних занять, використання методу case-study (аналіз конкретних виробничих ситуацій), діалогове навчання, співробітництво студентів.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних та лабораторних заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
- виробничі ситуації.

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом певного індивідуального завдання :

- курсова робота (проект);
- навчально-дослідна робота;
- навчально-практичне дослідження із презентацією результатів тощо.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							С Р С	Разом за модулі та СРС	Атестація	Підсумковий тест - екзамен	Сума
Модуль 1				Модуль 2							
Змістовий модуль 1 – 10 балів		Змістовий модуль 2 – 10 балів		Змістовий модуль 3 – 10 балів		Змістовий модуль 4 - 10 балів					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7					
5	5	5	5	5	5	10	15	55 (40+ 15)	15	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації щодо виконання та оформлення письмових курсових робіт з оперативної хірургії з основами топографічної анатомії сільськогосподарських тварин / Краєвський А.Й., Пономаренко В.П., Стоцький О.Г., Лазоренко А.Б. – Суми, 2008. – 18с.
2. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії: Новокаїнові блокади як метод патогенетичної терапії: методичні вказівки для підготовки до практичних занять / Краєвський А.Й., Салецька О.В. та ін.. – Суми, 2011. – 24 с.
3. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії: Спинномозкова анестезія: методичні вказівки для самостійної підготовки до практичних занять/ Пономаренко В.П., Салецька О.В., Вощенко І.Б. – Суми, 2010 . – 26 с.
4. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії: Загальні шви: методичні вказівки для підготовки до практичних занять / Краєвський А.Й., Салецька О.В. та ін.. – Суми, 2013. – 25 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Власенко В.М. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія / В.М. Власенко, Л.А. Тихонюк, М.В. Рубленко. – Б. Церква, 2003. – 512 с.
2. Власенко В. М. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. Спеціальна частина: підруч. для підгот. фах. у вищих навч. закл. III -IV рівнів акредитації з напряму підгот. - ветеринарна медицина / В. М. Власенко, Л. А. Тихонюк, М. В. Рубленко. - Біла Церква: Білоцерківський державний аграрний університет, 2006. - 544 с.
3. Борисевич В.Б. Оперативная хирургия домашних животных. Традиционные и современные аспекты / В.Б. Борисевич, Б.В. Борисевич. – К.: Кіров, держ. видавництво, 1998. – 243 с.
4. Герцен П.П. Оперативная хирургия в ветеринарной медицине / П.П. Герцен, С.В. Аранчий, В.И. Скрыпник, Ю.Т. Мироненко. – Полтава: НПФ «Компьютерные технологии» ЛТД., 1998. – 392 с.

Допоміжна

1. Власенко В.М. Ветеринарна анестезіологія / В.М. Власенко, Л.А. Тихонюк. – Біла Церква : Білоцерк. держ. аграр. ун-т, 2003. – 336 с.
2. Довідник з ветеринарної хірургії / І.С. Панько, В.М. Власенко, М.В. Рубленко та ін.; За ред. І.С. Панька. - Біла Церква : Білоцерк. держ. аграр. ун-т, 2001. - 203 с.
3. Шебиц Х. Оперативная хирургия собак и кошек / Х. Шебиц, В. Брасс. – М.: Аквариум-Принт. – 2015. – 512 с.
4. Власенко В.М. Хірургія у свинарстві та вівчарстві / В.М. Власенко, Л.А. Тихонюк. – К.: Урожай, 1998. – 320 с.